

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základy práce s informačními zdroji pro bc. studenty psychologie

PhDr. Dagmar Čerňová

Masarykova univerzita
Fakulta sociálních studií
Ústřední knihovna

Brno, 3. března 2015

Osnova kurzu

- Práce s informacemi, základy EIZ, psaní odborných (závěrečných) prací
- Práce s elektronickými informačními zdroji
 - ❖ základy vyhledávacích technik
 - ❖ tvorba rešeršního dotazu
 - ❖ praktické vyhledávání v oborových databázích
- Citace, citování, plagiátorství
 - ❖ základní terminologie, citační styly
 - ❖ základy citování jednotlivých druhů dokumentů
 - ❖ citační software, zvláštnosti citování
- Práce s elektronickými informačními zdroji
 - ❖ nadstavbové nástroje
 - ❖ databáze elektronických knih, čtečky e-knih

Podmínky absolvování předmětu

■ Zápočet

- ❖ účast na všech přednáškách a seminářích
- ❖ vypracování praktického úkolů
- ❖ splnění písemného testu

■ Další termíny kurzu

- ❖ Po 9. 3. 9:45 – 11:15 PC25 - seminář
- ❖ Po 17. 3. 9:45 – 11:15 P52 - přednáška
- ❖ Po 23. 3. 9:45 – 11:15 PC25 - seminář

Práce s informacemi

Osnova

- Práce s informacemi
 - ❖ informační společnost
 - ❖ informační gramotnost
- Psaní odborných (závěrečných prací)
- Informační zdroje
 - ❖ Typy informačních zdrojů
 - ❖ Licencované zdroje
 - ❖ Kde hledat knihy, odborné časopisy, informace z médií, závěrečné práce, referenční díla, statistické údaje, oborové brány?

„Knowledge is power“.

Francis Bacon

Informační společnost

- založená na informacích a znalostech
- problémy při práci s informacemi:
 - ❖ **velké množství**
 - ❖ **snadná dostupnost**
 - ❖ **kvalita**

Informační gramotnost

- **Rozpoznání informační potřeby**
- Schopnost **informaci**:
 - ❖ **nalézt** – znalost informačních zdrojů a vyhledávacích strategií
 - ❖ **vyhodnotit** – užitečnost/relevance
 - ❖ **použít** – pro daný účel, znalost autorského zákona, problematiky citování a plagiátorství

Psaní odborných (závěrečných) prací

Propagační video Západočeské univerzity v Plzni

Metodika psaní odborných prací

- Dostatek času pro vyhledání a nastudování příslušné literatury
- Vypracování námětu závěrečné práce
- Vymezení času potřebného k sepsání textu
- Dodržení všech předepsaných formálních a odborných náležitostí

Základní etapy přípravy písemné práce

- 1. Volba tématu a strategie přípravy**
- 2. Informační průzkum**
3. Zpracování výsledků průzkumu
4. Výzkum
5. Tvorba práce
- 6. Příprava dokumentace**
7. Příprava konečné verze práce
8. Odevzdání práce
9. Obhajoba – prezentace práce

1. Volba tématu a strategie přípravy

- ❖ Časový plán
- ❖ Volba tématu
- ❖ Příprava na informační průzkum

2. Informační průzkum

- ❖ Bibliografický průzkum
- ❖ Knihovny

3. Zpracování výsledků průzkumu

- ❖ Studium
- ❖ Excerptování

4. Výzkum

5. Tvorba práce

- ❖ Definitivní osnova
- ❖ Uspořádání materiálu
- ❖ Tvorba textu

6. Příprava dokumentace

- ❖ Seznam bibliografických citací
- ❖ Odkazy
- ❖ Obrázky, tabulky, přílohy
- ❖ Průvodní materiál

7. Příprava konečné verze práce

- ❖ Psaní čistopisu
- ❖ Závěrečná redakce

8. Odevzdání práce

9. Obhajoba – prezentace práce

10 rad, jak napsat a obhájit
kvalitní diplomovou práci

Základní etapy přípravy písemné práce

- 1. Volba tématu a strategie přípravy**
2. Informační průzkum
3. Zpracování výsledků průzkumu
4. Výzkum
5. Tvorba práce
6. Příprava dokumentace
7. Příprava konečné verze práce
8. Odevzdání práce
9. Obhajoba – prezentace práce

Volba tématu

- Podívat se do [Archivu závěrečných prací IS MU](#)
- Případně na práce jiných univerzit:
 - ❖ [Vysokoškolské kvalifikační práce](#)

Základní etapy přípravy písemné práce

1. Volba tématu a strategie přípravy
- 2. Informační průzkum**
3. Zpracování výsledků průzkumu
4. Výzkum
5. Tvorba práce
6. Příprava dokumentace
7. Příprava konečné verze práce
8. Odevzdání práce
9. Obhajoba – prezentace práce

Informační průzkum

■ Práce s informačními zdroji

- ❖ Hledání dokumentů, které souvisí se zvoleným tématem

■ Získání dokumentů*:

- ❖ Výpůjčka z knihovny
- ❖ Výpůjčka/dodání dokumentu z jiné knihovny v ČR/zahraníčí – MVS, MMVS
- ❖ E-prezenčka, Copy on Demand (CoD)
- ❖ Licencované databáze
- ❖ Internet

*jako dokument budeme pro potřeby naší výuky označovat texty, obrázky, fotky, videa tj. jakoukoli formu grafického znázornění informací

INFORMAČNÍ ZDROJE

Informační zdroje

■ Knihy

■ Periodika

- ❖ odborné časopisy, magazíny

■ Referenční díla

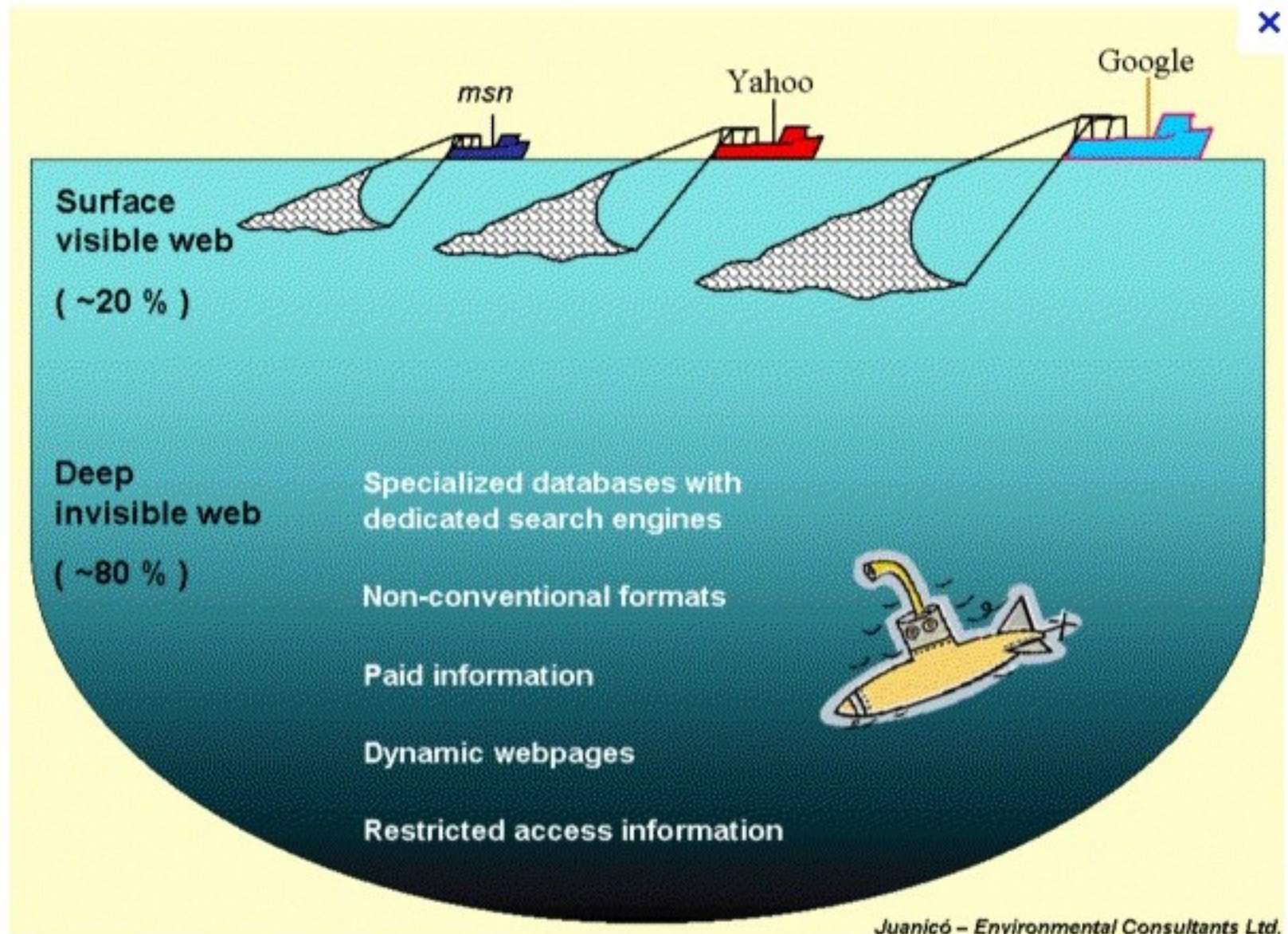
- ❖ encyklopedie, slovníky, tezaury, mapy, atlasy, bibliografie, adresáře, ročenky

■ Další zdroje

- ❖ závěrečné práce, materiály z konferencí, vládní publikace, šedá literatura, noviny, newslettery)

■ Internet

Web x Deep web (Invisible web)

Licencované zdroje I.

- další výrazy - komerční zdroje/databáze, elektronické informační zdroje, e-zdroje, EIZ, databáze, dokumenty v elektronické podobě
- dostupné prostřednictvím **databází**
 - ❖ **volně dostupné**
 - ❖ **komerční (licencované)**

Databáze

- **Bibliografické** – pouze základní "identifikační" údaje o dokumentech (název, autor, rok vydání atd.) + abstrakt
- **Fulltextové** – plné texty dokumentů
- **Multioborové** – dokumenty z různých oborů
 - ❖ rozsáhlé databáze – např. ProQuest, Wiley, EBSCO
 - ❖ není možné mít zaplacený přístup ke všem kolekcím, tj. ke všem fulltextům

Licencované zdroje II.

- za úplatu – **pro studenty MU zdarma 😊**
- informace jsou prověřené (prochází recenzním řízením)
- články dostupné dříve než v tištěné podobě
- **doporučený zdroj pro psaní seminárních a závěrečných prací**

Licencované zdroje III.

■ Přístup:

❖ **stránky knihovny -**

<http://knihovna.fss.muni.cz/ezdroje>

TIP

společenskovědní databáze

❖ **Portál elektronických informačních zdrojů MU -** <http://ezdroje.muni.cz/>

TIP

databáze i z jiných oborů

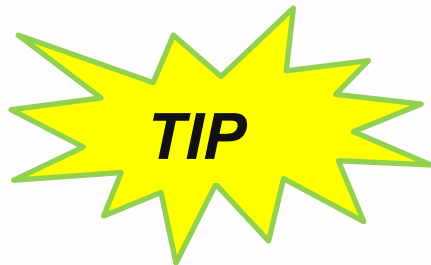
■ **Mimo počítačovou síť MU je třeba použít vzdálený přístup (Open VPN, proxy, EZproxy, Shibboleth)**

TIP

Open VPN, Shibboleth

Kde hledat odborné časopisy? I.

- EBSCO
- JSTOR
- ProQuest
- Sage Journals Online
- ScienceDirect
- SpringerLink
- Wiley Online Library

Multioborové databáze jsou dobrým startovním místem pro vyhledávání

Kde hledat odborné časopisy? II.

■ **PsyINFO, PsyARTICLES**

- ❖ přístup z platformy EBSCOhost

■ **Cambridge Journals**

- ❖ Psychology, Psychotherapy and Counselling

Kde hledat odborné časopisy? III.

- **ProQuest Psychology Journals**
- **ProQuest Social Science Journals**
- **ProQuest Research Library: Social Sciences**
 - ❖ přístup z databáze ProQuest

Kde hledat odborné časopisy? IV.

■ Sage

- ❖ Social Sciences & Humanities > Psychology & Counseling, příp. Psychoanalysis

■ ScienceDirect

- ❖ Social Sciences and Humanities > Psychology

■ Wiley Online Library

- ❖ Psychology > Applied, Cognitive, General, Social Psychology ad.

Kde hledat knihy?

■ Katalogy

- ❖ [Katalog MU Aleph](#)
- ❖ Souborné katalogy – [JIB](#), [CASLIN](#)
- ❖ [Ebsco Discovery Service](#)

■ Licencované databáze

- ❖ [Ebsco eBooks](#)
- ❖ [Sage Knowledge](#)
- ❖ [eReading.cz](#)

Kde hledat knihy? II.

■ Další zdroje

- ❖ [Google Books](#)
- ❖ [Questia](#)
- ❖ [Directory of Open Access Books \(DOAB\)](#)

Kde hledat informace z médií?

Denní tisk, TV a rozhlasové vysílání

- [Anopress Monitoring Online](#)
- [Newton](#)

Kde hledat závěrečné práce?

- Archiv závěrečných prací MU – Thesis
- Vysokoškolské kvalifikační práce – Theses

Kde hledat referenční díla?

- [Gale Virtual Reference Library](#)
- [The Oxford English Dictionary \(OED\)](#)

Kde hledat statistické údaje?

- Český statistický úřad
- Eurostat

Kde hledat oborové brány/portály?

- [PsyDoK: Open-Access-Server der Virtuellen Fachbibliothek Psychologie](#)
- [American Psychological Association](#)

[Google Scholar](#)

Shrnutí

Psaní odborných (závěrečných) prací

■ Volba tématu

- ❖ Kontrola v Archivu závěrečných prací IS MU

■ Informační průzkum

- ❖ Katalogy knihoven
- ❖ Licencované zdroje
- ❖ Veřejné dostupné zdroje

- **Pro vyhledávání odborných informací používejte licencované informační zdroje**
 - ❖ Ověřené, kvalitní, jedinečné informace
- **Seznam databází**
 - ❖ Stránky knihovny
 - ❖ Portál elektronických informačních zdrojů
- **Mimo počítačovou síť MU si nastavte vzdálený přístup**
 - ❖ Např. OpenVPN, Shibboleth

Literatura

- KATUŠČÁK, D., B. DROBÍKOVÁ, R. PAPÍK. *Jak psát závěrečné a kvalifikační práce*. Nitra: Enigma, 2008, 161 s. ISBN 978-80-89132-70-6.
- BOTHMA, Theo. *Navigating information literacy: your information society survival toolkit*. 3rd ed. Cape Town: Pearson Education, 2011, 208 s. ISBN 9781775782278.

Obrázky

- <http://cathryno.global2.vic.edu.au/2010/05/08/deep-web-vs-surface-web/>

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Děkuji Vám za pozornost

PhDr. Dagmar Čerňová
cernova@fss.muni.cz
infozdroje@fss.muni.cz